

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP-883/17**, rješavajući apelaciju **Svetozara Perućice i drugih**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (2) tačka b) i člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine-Prečišćeni tekst («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» br. 94/14), u sastavu:

Mirsad Ćeman, predsjednik

Mato Tadić, potpredsjednik

Zlatko M. Knežević, potpredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Miodrag Simović, sudac

Seada Palavrić, sutkinja

na sjednici održanoj 17. januara 2018. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neosnovana apelacija **Svetozara Perućice, Neđeljka Kuljića, Marka Govedarice i Marka Dundera** podnesena protiv presudā Suda Bosne i Hercegovine br. S1 2 K 017854 15 Kž 10 od 21. septembra 2016. godine i S1 2 K 017854 15 K od 7. aprila 2016. godine.

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Svetozar Perućica, Neđeljko Kuljić, Marko Govedarica i Marko Dunder (u daljnjem tekstu: apelanti ili apelanti Perućica, Kuljić, Govedarica i Dunder), koje zastupa Senad Kreho, advokat iz Sarajeva, podnijeli su 8. marta 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv presudā Suda Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud BiH) br. S1 2 K 017854 15 Kž od 21. septembra 2016. godine i S1 2 K 017854 15 K od 7. aprila 2016. godine. Apelanti su zatražili i donošenje privremene mjere precizirane u apelaciji.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Ustavni sud je Odlukom broj *AP-883/17* od 20. marta 2017. godine odbio zahtjev apelanata za donošenje privremene mjere (vidi: www.ustavnisud.ba).
3. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Suda BiH i Tužilaštva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Tužilaštvo) zatraženo je da dostave odgovor na apelaciju.
4. Sud BiH je 7. aprila 2017. godine dostavio odgovor na apelaciju. Tužilaštvo nije dostavilo odgovor na apelaciju.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta koje proizlaze iz navoda apelanta i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.
6. Presudom broj S1 2 K 017854 15 K od 7. aprila 2016. godine, Sud BiH je apelante i optužene Davora Miličevića, Zorana Bandura i Jozu Rašića (u daljnjem tekstu: optuženi Miličević, Bandur i Rašić ili drugi optuženi) oglasio krivim (pod II), jer su radnjama opisanim u toj tački apelanti Perućica i Kuljić počinili krivično djelo organizovani kriminal iz člana 250. stav 3. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: KZBiH) u vezi sa krivičnim djelom neovlašteni

- promet opojnim drogama iz člana 195. stav 1. KZBiH, dok su apelanti Govedarica i Dunder (te drugi optuženi) počinili krivično djelo iz člana 250. stav 2. u vezi sa krivičnim djelom iz člana 195. stav 1. KZBiH. Za počinjena krivična djela, Sud BiH je apelante Perućicu i Kuljića osudio na kazne zatvora u trajanju od po šest godina a apelante Govedaricu i Dundera na kazne zatvora u trajanju od po dvije godine. Na osnovu člana 69. stav 1. tačka d) a u vezi sa članom 74. st. 1. i 2. KZBiH, Sud BiH je apelantima Perućici i Kuljiću izrekao mjere sigurnosti oduzimanja predmeta поближе opisanih u izreci presude, a na osnovu čl. 110., 110a. i 111. KZBiH od apelanata Perućice, Kuljića i Dundera su oduzeta putnička motorna vozila поближе opisana u izreci presude. Na osnovu člana 188. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ZKPBiH) apelanti su obavezani da naknade troškove krivičnog postupka čija visina će biti određena posebnim rješenjem.
7. Istom presudom (pod I1 i I2) apelanti, drugi optuženi te još sedam poimenično navedenih optuženih lica, oslobođeni su od optužbe da su radnjama detaljno opisanim u tim tačkama, počinili krivično djelo iz člana 250. st. 2. i 3. KZBiH u vezi sa krivičnim djelom iz člana 195. stav 1. KZBiH.
  8. Sud BiH je, na osnovu provedenih dokaza zaključio da su u periodu od decembra 2013. do februara 2014. godine apelanti Perućica i Kuljić, bili organizatori, a apelanti Dunder i Govedarica te drugi optuženi - zajedno sa drugim njima poznatim osobama, pripadnici grupe za organizovani kriminal u smislu člana 1. stav 20. KZBiH. Utvrđeno je da je ta grupa organizovana radi kupovine, prevoza i prenosa, te dalje preprodaje, slanja i isporuke opojne droge Cannabis sativa (u daljem tekstu marihuana) sa područja Republike Crne Gore (u daljnjem tekstu: Crna Gora), na područje Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH) i dalje na područje Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Hrvatska). Nadalje, utvrđeno je da su apelanti Perućica i Kuljić pronašli prodavce marihuane iz Crne Gore među kojima su O.S. i druge njima poznate osobe od kojih su nabavljali marihuanu, koju su lično preuzimali na području Crne Gore i prebacivali je u BiH na neobilježenim graničnim prelazima u planinskim, teško prohodnim područjima, pri čemu su koristili terensko pmv Mitsubishi (pobliже opisano u presudi) koje nije registrovano i koje je vlasništvo apelanta Perućice. Utvrđeno je da su pripadnici grupe bili i apelanti Dunder i Govedarica, koji su po potrebi angažovani da učestvuju u radnjama izviđanja puta dok su apelanti Perućica i Kuljić, marihuanu prevozili tako što su se sa više različitih vozila na organizovan način kao „čistači“ kretali kao prethodnice ispred vozila u kojima se droga prevozi te im tako omogućivali nesmetan prolaz i izbjegavanje eventualnih policijskih kontrola. Da se u konkretnom slučaju radi o međunarodnom prometu opojne droge, Sud BiH je utvrdio na osnovu činjenice da je droga iz Crne Gore prebačena na područje BiH, odakle je poduzetim radnjama izvršenja apelanata i drugih optuženih, prevezena do područja općine

Ljubuški, a potom na područje grada Zagreba, Hrvatska, gdje je akcijom pripadnika policije spriječena njena krajnja isporuka.

9. Sud BiH je naveo da su odbrane svih optuženih u toku postupka u više navrata osporavale zakonitost pojedinih dokaza optužbe, ali da će se osvrnuti samo na prigovore koji su cijenjeni prilikom donošenja odluke u osuđujućem dijelu presude. Također, kada su u pitanju dokazi koji potkrepljuju tač. 2. i 3. optužnice, kako je navedeno, Sud BiH nije cijenio prigovore zakonitosti navedenih dokaza iz razloga nesvršishodnosti, izuzev prigovora koji se odnose na opojnu drogu i vještačenje iste, obzirom da je usvajanjem tih prigovora Sud BiH oslobodio optužene optužbe u tim dijelovima. U tom kontekstu su ocijenjeni nezakonitim dokazom, dokazi koji su u vezi sa pronađenom biljnom materijom koja asocira na opojnu drogu marihuana koja je pronađena 9. aprila 2014. godine (tačka 2. optužnice), a potom 30. aprila 2014. godine (tačka 3. optužnice) jer ta droga nikada nije bila pod nadzorom suda, odnosno da nije oduzeta po naredbi suda (član 65. ZKP BiH), niti je sud obezbijedio njeno dalje čuvanje, niti je u konačnici odnosu na istu provedena procedura predviđena članom 71. ZKP BiH.
10. U pogledu prigovora da naredbe Suda BiH o određivanju posebnih istražnih radnji nisu zakonite, Sud BiH je istakao da iz uvida u naredbe broj S1 2 K 014482 13 Krn od 4. i 30. decembra 2013. godine, te od 14. i 29. januara, 6., 13. i 14. februara 2014. godine ustanovio da je tim naredbama naloženo provođenje posebnih istražnih radnji iz člana 116. stav 2. tačka a) ZKP BiH (nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija) prema osumnjičenim licima označenim u naredbi, te naznačenim periodom u kojem će se naredba sprovoditi, pritom su naznačeni osnovi sumnje da osumnjičeni vrše krivično djelo iz člana 250. KZ BiH, u vezi sa krivičnim djelima iz člana 195. KZ BiH, odnosno dokazni materijal na osnovu kojeg je sudija za prethodni postupak izveo takav zaključak, te kratko obrazloženje osnova sumnje o počinjenju predmetnog krivičnog djela. Kada je u pitanju navođenja razloga zbog kojih se na drugi način, osim primjenom posebnih istražnih radnji, ne mogu pribaviti dokazi o načinu organizovanja i vršenja ovog krivičnog djela, Sud BiH je utvrdio da osim zakonske terminologije, navedeno nije posebno obrazloženo. Međutim, uvidom u naredbe izdate u periodu od 12. marta do 5. juna 2014. godine, Sud BiH je utvrdio da u njima postoji osvt i određeno obrazloženje i u pogledu poteškoća u pribavljanju dokaza na drugi način, čime je i taj drugi segment upotpunjen. U tom smislu, ukazano je na stavove Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud) u predmetu *Dragojević protiv Hrvatske* u kojoj je utvrđena povreda člana 8. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija), jer naredba suda u tom predmetu niti je bila obrazložena u pogledu navoda o osnovama sumnje, niti razloga o nemogućnosti pribavljanja dokaza na drugi način. Prema stavu Suda BiH, ova odluka nije primjenjiva na konkretan slučaj iz razloga što, kako je navedeno, u tim

naredbama su pravilno i jasno obrazloženi postojanje osnova sumnje da su osumnjičena lica iz predmetnih naredbi učestvovala u počinjenju predmetnog krivičnog djela, analizom navoda iz prijedloga tužilaštva i dostavljenih priloga odnosno izvještaja policijskih organa.

11. Stoga, obzirom da je u naredbama navedeno da se radi o organizovanoj grupi, koja se bavi trgovinom opojne droge marihuana koju nabavlja u Crnoj Gori i prenosi preko ilegalnih prelaza, a potom dio rastura po BiH, a dio isporučuje na područje Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Hrvatska), navodi kako apelanti Perućica i Kuljić zbog svoje bezbjednosti ne koriste redovne telefone i izbjegavaju kontakte ukoliko sa kupcima ne naprave sigurnu vezu (naredba od 14. januara 2014. godine), i sve druge specifične okolnosti datog predmeta i radnji izvršenja, sam izostanak posebnog obrazloženja u pogledu nemogućnost pribavljanja dokaza na drugi način ili sa nesrazmjernim poteškoćama, po ocjeni Suda BiH, ne čini odlučnim elementom da se predmetne naredbe oglase nezakonitim. Naime, kako je dalje Sud BiH naveo, sasvim je jasno da se radi o specifičnom predmetu, sa velikim brojem saizvršilaca i dobro komunikacijski povezanih, a pri tome vrlo svjesnih da se radi o teškim krivičnim djelima, koji su u svojem kretanju, komunikacijama i sl. postupali vrlo oprezno (prilikom međusobnog komuniciranja koriste šifrovane riječi), izdavanje predmetnih naredbi od strane sudije za prethodni postupak, u skladu sa članom 116. stav 1. ZKP BiH, svakako govore u prilog da je sud imao u vidu specifičnosti navedenog predmeta, zbog čega je provođenje posebnih istražnih radnji našao sasvim opravdanim. Stoga je Sud BiH zaključio da su naredbe izdate u skladu sa zakonom, te da je upotreba takvih mjera u navedenom periodu bila nužna i proporcionalna datim okolnostima.
12. Nadalje, Sud BiH je ocijenio neosnovanim prigovore apelanata Perućice i Kuljića na način njihove identifikacije prema brojevima telefona. S tim u vezi, najprije je ukazano da mobilni aparati sa korištenim pretplatničkim brojevima nisu pronađeni kod apelanata Perućice i Kuljića, obzirom da su se krili određeni vremenski period u toku istrage. Dalje, Sud BiH je naveo da je cijenio izjave policijskih službenika koji su vodili istragu i koji su objašnjavali kako su dolazili do informacija koje od tada osumnjičenih koristio koji broj, što je u obrazloženju presude detaljno pojašnjeno (tač. 51-55). Sud BiH je naveo da je cijeneći navode službenih lica navedenih u prijedlozima za određivanje/produženje posebnih istražnih radnji koje je cijenio i sudija za prethodni postupak, potom navoda policijskih službenika koji su provodili posebne istražne radnje i to Dragana S. i Dijane S., uložene materijalne dokaze (dokaz T-90), a najviše cijeneći smisao samog sadržaja navedenih komunikacija, izveo jasan i logičan zaključak da su apelanti Perućica i Kuljić učesnici spornih presretnutih telefonskih komunikacija, odnosno da se radi o brojevima koji su inkriminisanom periodu koristili upravo oni.
13. U pogledu prigovora na zakonitost provođenja posebnih istražnih radnji po naredbama Suda BiH u smislu da osumnjičena lica nikada nisu obavještena u skladu sa članom 119. stav 3. ZKP BiH, Sud

BiH je istakao da neobavješćavanje osumnjičenih lica o poduzetim posebnim istražnim radnjama ne implicira, samo po sebi, nezakonitost takvog dokaza. Pritom, kako je Sud BiH primijetio, takvu posljedicu, nije propisao ni zakonodavac kroz relevantne odredbe ZKP BiH. Osim toga, Sud BiH je ukazao i na stav Evropskog suda iz predmeta Klass protiv Njemačke (1978) u kojem je navedeno da „Aktivnost ili opasnost protiv koje su određene mjere nadzora usmjerene, može trajati godinama, pa čak i decenijama, nakon ukidanja tih mjera. Naknadno obavješćavanje svakog pojedinca pogođenog ukinutog mjerom može bitno ugroziti dugoročnu svrhu koja je prvobitno iziskivala nadzor [...]“.

14. Nadalje, Sud BiH je ispitao osnovanost navoda apelanata o nezakonitostima prilikom otvaranja i pregleda privremeno oduzetih predmeta. S tim u vezi, Sud BiH je prvo ukazao na slijed radnji nakon izvršenog pretresanja i to u odnosu na lica koja su obuhvaćena osuđujućem dijelu presude. U tom smislu, kako je Sud BiH naveo u zapisnicima o pretresanju i potvrđama o oduzimanju predmeta (u kojima su tačno individualizirani predmeti koji su pronađeni prilikom pretresa) je navedeno da su za oduzete predmete izdate potvrde o privremenom oduzimanju predmeta, koje se imaju smatrati sastavnim dijelom zapisnika, a u kojima su taksativno numerisani i tačno individualizirani predmeti koji su privremeno oduzeti od tada osumnjičenih i drugih lica, što su isti i potvrdili svojim vlastoručnim potpisom, pri čemu je u potvrđama navedeno da će privremeno oduzeti predmeti biti dostavljeni Sudu BiH, što je i učinjeno. Pritom, o privremenom oduzimanju predmeta ovlaštena službena lica koja su vršila pretresanje su sastavila i Izvještaje o realizaciji označenih naredbi Suda BiH, u kojem su taksativno numerisani predmeti koji su oduzeti od tada osumnjičenih i drugih lica, te potom u zbornom Izvještaju naznačenu dokumentaciju zajedno sa oduzetim predmetima dostavili Sudu BiH. U daljem toku postupka, kako to proizilazi nakon izvršenog uvida u dokaze, Sud BiH je svojim dopisima od 17. juna 2014. godine (Dokazi T-94 i T-108) dostavio Tužilaštvu BiH, odnosno postupajućem tužiocu, izvještaje o izvršenim pretresima sa priložima navedenim u istim, odnosno originalnu dokumentaciju i dostavljanje oduzete predmete. Dakle, privremeno oduzeti predmeti od optuženih i drugih deset imenovanih lica (koji su pritom jasno individualizirani u prethodnom toku postupka) su nakon dostavljanja od organa koji su vršili pretresanje od strane Suda BiH dostavljeni Tužilaštvu, kao organu koje je vodilo istragu u ovom predmetu. Nakon toga je Tužilaštvo, kako je Sud BiH utvrdio iz uvida u Zapisnike o otvaranju i pregledu privremenom oduzetih predmeta (dokaz T- 197), sprovelo obaveznu radnju otvaranja privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije, u skladu sa članom 71. ZKP BiH. Sud BiH je uvidom istražni dio spisa (S1 2 K 014482 13 Krn) ustanovio da je Tužilaštvo svojim dopisom od 4. jula 2014. godine obavijestilo sudiju za prethodni postupak o provedenom otvaranju i pregledu privremeno oduzetih predmeta, uz naznaku da su putem telefona o navedenom, obaviješteni branioci osumnjičenih koji se nalaze u pritvoru, te osumnjičeni koji se brane sa slobode. S tim u

vezi, Sud BiH je istakao da neovisno do toga što Tužilaštvo u spis nije uložilo dokaze da su osumnjičeni i njihovi branioci (koje su u tom trenutku imali) zaista i obavješteni, te su u tom dijelu navedeni zapisnici sadržinski manjkavi, za taj sud nema nikakve sumnje da je pregled i otvaranje privremeno oduzetih predmeta provedeno zakonito.

15. Također, ukazano je da je iz uvida u zapisnik o privremenom otvaranju i pregleda predmeta oduzetih od optuženog Bandura, proizlazi da je istom prisustvovao njegov branilac, advokat D. Z., što je branilac potvrdio i na glavnom pretresu, a što je, po ocjeni Suda BiH, jedan od pokazatelja da su navodi tužilaštva o prethodnoj obavijesti branilaca i osumnjičenih, tačni. Kod takvog stanja stvari, uvidom u materijalne dokaze optužbe, prije svega Zapisnike o pretresanju stana, ostalih prostorija i pokretnih stvari (tada osumnjičenih lica, a sada optuženih i ostalih lica), te potvrda o privremenom oduzimanju predmeta, koji dokazi, kada se dovedu u vezu sa sadržajem nalaza i mišljenja vještaka i stručnih stručnih lica, koji su vještačili oduzete predmete, da se zaključiti kako se isti, u pogledu ključnih karakteristika oduzetih predmeta, u cijelosti podudaraju. Konačno, kada se navedenom doda fotodokumentacija izvršenih pretresa koja je pratila naprijed pomenute zapisnike o pretresanju, te fotodokumentacija spornih tragova, te kada je evidentno postupak otvaranja i pregleda privremeno oduzetih predmeta, na način propisan članom 71. ZKP BiH, proveden, da se zaključiti kako se autentičnost oduzetih predmeta ne može dovesti u pitanje, zbog čega je sud utvrdio neosnovanane prigovore u pogledu zakonitosti provedenih dokaza.
16. Nadalje, ocijenjeni su nesnovanim i prigovori zakonitosti dokaza, odnosno tragova pronađenih u vozilu Mitsubishi, koje vozilo je pronađeno i oduzeto prilikom pretresa Blagoja Bajčetića, u smislu člana 71. ZKP RS, jer je tužilac tek na glavnom pretresu prilikom ulaganja materijalnih dokaza navedene predmete uložio i pokazao, a koji, po ocjeni branioca apelanata, po sadržaju i opisu ne odgovaraju predmetima navedenim u potvrdi o privremenom oduzimanju predmeta i izvještaju MUP-a RS od 11. juna 2014. godine, te da se u konkretnom slučaju radi o sivim rukavicama, a ne smeđim kako je u navedenoj dokumentaciji policije navedeno. Obzirom na navedene prigovore, Sud BiH je izvršio uvid u pomenute dokaze i utvrdio da su, prema Zapisniku o izvršenom pretresu kod lica Slavice Bajčetić (majke Blagoja Bajčetića), MUP-a RS-e, CJB Trebinje broj: 12-02/2-12/14 od 11. juna 2014. godine (T-96), taksativno navedeni predmeti koji će biti oduzeti, a koji predmeti su potom pobrojani u Potvrdi o privremenom oduzimanju predmeta od Blagoja Bajčetića, MUP-a RS-e, CJB Trebinje broj: 12-02/2-10/14 od 11. juna 2014. godine, osim jedne gumene rukavice, sive boje, koja iako je navedena u zapisniku, nije pobrojana u potvrdi, ali nasuprot navodima odbrane sud ne nalazi nikakvu sumnju u zakonitost provedene radnje. Naime, očigledno navedena rukavica iako je pronađena i konstatovana na zapisnik o pretresanju, u konačnici nije ni oduzeta, obzirom da nije navedena u samoj potvrdi o oduzimanju predmeta. Nadalje, u pomenutom

izvještaju MUP-a, navedeno je da je nad oduzetim vozilom Mitsubishi izvršena kriminalističko-tehnička obrada kojom prilikom su izuzeti mikro tragovi radi DNK vještačenja, kojom prilikom su tačno navedeni izuzeti tragovi po procedurama za uzimanje tragova (uz pomoć sterilizovane opreme) iz kojih se može vršiti DNK vještačenje. U dostavljenom nalazu i mišljenju o izvršenom biološkom vještačenju FMUP-a, FUP-Centar za forenzičku i informatičku podršku broj: 10-15/3-04-5-5247 od 3. novembra 2014. godine kojim su vještačeni navedeni tragovi, na strani 2 nalaza konstatovano je da je po tragom 3. dostavljena rukavica sive boje na kojoj se uočavaju tragovi nečistoća (asocira na zemlju), te, između ostalog, i trag broj 10. rukavice sive boje (kombinacija platna i gume, sa vidljivim tragovima nečistoća (asocira na zemlju). Neposrednim vidom u navedene dokaze Sud BiH je ustanovio da se radi o sivim rukavicama (a ne smeđim), kombinacije platno guma, ali sa izraženim tragovima nečistoće od tragova zemlje ili hrđe, kao što je vidljivo i u samoj fotodokumentaciji sa lica mjesta, (Dokaz T-181), te je zbog očigledne zaprljanosti istih sud ostavio mogućnost da su ih policijski službenici prilikom samog izuzimanja s lica mjesta opisali kao smeđe. Bez obzira na navedeno, navedena činjenica ne predstavlja sumnju u zakonitost pretresa ili provedenog biološkog vještačenja. Konačno, Sud BiH je cijenio i sve ostale prigovore koji su istakli branilac apelanata i branioci ostalih optuženih u predmetnom postupku i detaljno obrazložio zašto su svi prigvori neosnovani.

17. Nadalje, Sud BiH je naveo da je Tužilaštvo dokazalo postojanje osnovnih elemenata grupe za organizirani kriminal, u kojoj su apelanti Perućica i Kuljić, organizovali neovlaštenu međunarodnu kupovinu, prodaju, prevoz i prenos opojnih droga, te pripadničku ulogu apelanata Govedarice i Dunđera kao i uloge ostalih optuženih koji su prihvatili ciljeve i organizacijske elemente navedene grupe. Sud BiH je, na osnovu izvedenih dokaza, utvrdio da je navedena grupa u kontinuitetu djelovala u periodu od decembra 2013. do februara 2014 godine. Sud BiH je utvrdio da je apelant Perućica bio u direktnom kontaktu i dogovoru sa licem O. S. iz Crne Gore preko kojeg je nabavljao opojnu drogu marihuanu, da je potom bio u direktnom kontaktu sa njemu poznatim licima vezano za rasturanje iste na području BiH, te da je u tome imao pomoć od strane pripadnika grupe optuženog Miličevića, a potom kada je apelant Perućica otišao na izdržavanje pritvora, njegovu ulogu je preuzeo apelant Kuljić, koji je imao česte kontakte sa optuženim Miličevićem sa kojim je neposredno dogovarao dalju isporuku opojne droge marihuana za Hrvatsku, a čije prebacivanje je u konačnici izvršeno posredstvom apelanta Govedarice te dalje saoptuženih Rašića i Bandura i njima poznatih lica.
18. Sud BiH je istakao da činjenično stanje opisano u tački 1 izreke presude, najprije proizilazi iz presretnutih telefonskih komunikacija nastalih provođenjem posebnih istražnih radnji po naredbama Suda BiH koje su na glavnom pretresu prezentovali policijski službenici Dragan Pejdo, Miloš

Tomašević, te Dragan Savić, te drugih provedenih dokaza. Imajući u vidu vremensko trajanje provođenja posebnih istražnih radnji, broj lica prema kojima su mjere poduzimane, te veliki broj zabilježenih konverzacija, Sud BiH se u presudi osvrnuo na sadržaj pojedinih komunikacija koje su ostvarili optuženi, a koji se vezuju upravo za tačku jedan osuđujućeg dijela presude, a koje je cijenio kao relevantne za činjenično utvrđenje ove krivičnopravne stvari (tačka 141 i dalje). Sud BiH je utvrdio da iz provedenih dokaza proizilazi da apelanti Perućica i Kuljić imaju čvrste prijateljske odnose, naime oni su suvlasnici ugostiteljskih objekata na području Bileće i to dva ugostiteljska objekta te da su apelanti Dunder i Govedarica u jendom od tih objekata radili kao konobari. S druge strane, Sud BiH je na osnovu provedenih dokaza (naročito posebnih istražnih radnji) utvrdio da je apelant Kuljić koristio automobile apelanta Perućice dok je isti bio u pritvoru, u tom periodu je koristio čak i mobilne telefone/pretplatničke brojeve apelanta Perućice radi održavanja kontinuirane komunikacije sa licima sa kojima su saradivali u vršenju navedenih krivičnopravnih radnji, te je na taj način uočeno da je u potpunosti preuzeo ulogu upravljanja grupom, zbog čega je naročito do izražaja došla ta suorganizatorska uloga apelanta Kuljića.

19. Konačno, Sud je na osnovu transkripata razgovora optuženih, ocjenom sadržaja i smisla navedenih razgovora, kao i iz iskaza saslušanih svjedoka, izvršenih vještačenja, materijalnih dokaza, zapisnika o izvršenim pretresima i potvrda o privremenom oduzimanju predmeta utvrdio da su optuženi preduzimali radnje radi nabavke i prodaje opojne droge, čime su ostvarivali dobit a koja je svakome od optuženih mogla pripasti s obzirom na ulogu i vrstu radnji preduzetih radi prodaje, te stjecanja finansijske dobiti, jer se navedeno krivično djelo vrši radi stjecanja finansijske dobiti. Svi ovi dokazi su međusobno saglasni u odnosu na postojanje odlučnih činjenica koje se optuženim stavljaju na teret, isti se po svom sadržaju logično nadovezuju tako da njihova vjerodostojnost nije dovedena u sumnju.
20. Apelaciono vijeće Suda BiH (u daljnjem tekstu: Apelaciono vijeće) je Presudom broj S1 2 K 017854 15 Kž 10 od 21. septembra 2016. godine žalbe apelanata, ostalih optuženih i Tužilaštva odbilo kao neosnovane i u tom dijelu presudu potvrdilo, dok je usvojilo žalbu Tužilaštva u dijelu odluke o krivičnopravnoj sankciji u odnosu na apelante Perućicu, Kuljića, Dundera i Govedaricu (kao i u odnosu na optužene Miličevića, Bandura i Rašića) te je sljedećim toga apelanta Perućicu osudilo na kaznu zatvora u trajanju od 12 godina, apelanta Kuljića na kaznu zatvora u trajanju od 11 godina, a apelante Dundera i Govedaricu na kazne zatvora u trajanju od po pet godina.
21. U obrazloženju presude, Apelaciono vijeće je najprije ocijenilo neosnovanim žalbe apelanata u dijelu koji se odnosi na povredu člana 71. ZKP BiH. S tim u vezi i Apelaciono vijeće je navelo da je prvostepeni sud odgovarajući na isti prigovor u pobijanoj presudi (tač. 72-78), svestrano analizirao slijed radnji nakon izvršenog pretresanja, oduzimanja predmeta, te konačno i njihovog otvaranja i pregleda od strane tužioca, te je ukazalo na obrazloženje pobijane presude iz kojeg proizilazi da su

u sadržaju zapisnika o pretresanju i potvrdama o oduzimanju predmeta tačno navedeni predmeti, što je svojeručno potpisano od lica od kojih su oduzeti. Kada se ima u vidu navedeno, kao i sadržaj odluke Ustavnog suda broj *AP-2079/13* od 20. aprila 2016. godine, Apelaciono vijeće je zaključilo da su žalbeni prigovori odbrane kojima se osporava zakonitost pribavljenih dokaza neosnovani i nemaju uporište u činjeničnom utvrđenju konkretnog slučaja. Apelaciono vijeće je zaključilo da je prvostepeni sud svoju odluku u vezi sa činjenicom da je otvaranje i pregled oduzete dokumentacije sprovelo Tužilaštvo prioritarno zasnovalo na dokazu koji je izveden u toku glavnog pretresa od strane optužbe (T 197), te obzirom na činjenicu da je jedan od branilaca osumnjičenih i prisustvovao otvaranju predmeta, advokat D.Z., što je i potvrdio na glavnom pretresu i za Apelaciono vijeće predstavlja dovoljan pokazatelj da su i ostali branioci i osumnjičeni obaviješteni. Odbrana nije navela niti jedan razlog zbog čega bi selektivno tužilac pozivao neke braniocce i osumnjičene, a neke isključivao iz te obavijesti, niti su odbrane u tom pravcu ponudile argumente i obrazloženje.

22. Jednako se odnosi i na prigovore u pogledu različite identifikacije boja oduzetih rukavica kojim se osporavaju zaključci u tač. 80. i 81. obrazloženja pobijane presude, a u kojima se po ocjeni Apelacionog vijeća valjano iznosi obrazloženje prvostepenog suda. Naime, neposrednim uvidom u osporene dokaze sud je ustanovio da se radi o sivim rukavicama (a ne smeđim), kombinacije platno guma, ali sa izraženim tragovima nečistoće od tragova zemlje ili hrđe. Dakle, suprotno žalbenim prigovorima, i po ocjeni Apelacionog vijeća, činjenica da su prilikom izuzimanja rukavica, službena lica iste opisali kao smeđe, a da se zapravo nakon njihovog vještačenja i skidanja tragova i prljavštine sa istih utvrdilo da se radilo o sivim rukavicama, ne dovode u pitanje i u sumnju zakonitost pretresa i oduzimanja istih, a posebice biološko vještačenje provedeno nad istim, odnosno nalaz i mišljenje FUP-a Centar za forenziku (dokaz T-46), te iskaz vještaka Martinović-Muk Maje o biološkom vještačenju tragova.
23. Ocijenjeni su neosnovanim i navodi o „manjkavosti“ naredbi za posebne istražne radnje. Naime, uvidom u izdate naredbe Apelaciono vijeće je konstatovalo da naredbe sadrže potrebno obrazloženje u pogledu osnova sumnje zbog kojih se izdaju prema osumnjičenim licima, a što je u skladu sa odredbom člana 118. stav 1. i člana 116. ZKP BiH, te je ukazano da je u tač. 41 – 48. prvostepene presude, tačno navedeno na koji način su cijenjene pojedinačne naredbe, te njihov sadržaj u skladu sa zakonskim normama koje propisuju njihovo izdavanje, sa kojim obrazloženjem se slaže i Apelaciono vijeće.
24. U pogledu žalbenih prigovora o povredi člana 119. stav 3. ZKP BiH, Apelaciono vijeće je istaklo da su osumnjičeni u momentu lišavanja slobode, te određivanja mjere pritvora bili obaviješteni o osnovama sumnje za krivično djelo za koje su se sumnjičili, te koje su mjere bile poduzete protiv njih, vrste mjera, razloge za njezino dopuštanje i provođenje i sl., a žalba niti u jednom dijelu svog

obrazloženja kada je u pitanju ovaj prigovor nije navela iz kojih razloga su osumnjičeni od momenta obavještanja za šta se sumnjiče i kakvi se dokazi stavljaju protiv njih, navodno bili ograničeni u svom pravu da zahtijevaju preispitivanje zakonitosti određivanja i provođenja mjera koje su u pitanju. Naime, po ocjeni Apelacionog vijeća, a imajući u vidu sadržaj odredbe člana 119. stav 3. ZKP BiH zakon eksplicitno ne propisuje sadržaj i formu obavijesti koju sud treba poslati o provedenim mjerama, te se može zaključiti da ta obavijest treba da sadrži minimalno one informacije koje su neophodne da bi pravni lijek bio djelotvoran (osnovama sumnje za krivično djelo za koje se sumnjiči osoba prema kojoj je mjera bila poduzeta, vrsta mjere, razloge za njezino dopuštanje i provođenje i sl.), što znači sve ono što, u biti, sadrži i sama naredba prema članu 118. stav 1. ZKPBiH.

25. Nadalje, vezano za način identifikacije optuženih prema brojevima telefona, jer je Sud BiH prihvatio dokaz T-90, a koji predstavlja analizu dokaza koje je sproveo MUP RS, Apelaciono vijeće je istaklo da iz sadržaja pobijane presude, suprotno žalbenim prigovorima odbrane optuženih, proizilazi da je prvostepeni sud ispravno cijenio dokaze iz kojih proizilazi na koji način su unutar organizirane grupe optuženi telefonski komunicirali, te dogovarali prometovanje opojne droge. Naime, ukazano je da dokaz T-81, koji je prvostepeni sud prihvatio i cijenio u dijelu gdje se nalaze rezultati (transkripti) izvođenja posebnih istražnih radnji, proizilazi iz telefonskih komunikacija preciziranih u tom dijelu presude (tačka 44.). Sadržaj telefonske komunikacije prvostepeni sud, po ocjeni Apelacionog vijeća posve valjano cijeni i dovodi u vezu sa drugim izvedenim dokazima, te iskazima saslušanih svjedoka, a posebno dokaza T- 90 i T 90- A koji se odnose na Izvještaj o izvršenoj operativno kriminalističkoj analizi ostvarenih komunikacija, iz čijeg sadržaja zapravo proizilazi analiza kretanja mobilnih pretplatničkih brojeva po baznim stanicama, sa uporednom analizom mjesta i vremena kontrole tada osumnjičenih lica. Na osnovu provedene analize utvrđeno je da se podaci o kretanju mobilnih telefona djelomično poklapaju sa podacima o kretanju vozila i lica, te da se može izvesti zaključak da su navedene brojeve koji su bili predmet posebnih istražnih radnji koristila tada osumnjičena lica. Dakle, na osnovu izvedenih dokaza, cijjenjenih i obrazloženih u pobijanoj presudi, Apelaciono vijeće je zaključilo da su neosnovani žalbeni prigovori odbrane kojim se dovode u pitanje analiza telefonskih komunikacija, te činjenice da su se upravo konkretni optuženi zaista i koristili navedenim brojevima koji su praćeni.

26. Neosnovanim je ocijenjen i navod vezan za dokaz T-88 jer nema izvještaja o tome kada je i kako postavljen i kada i kako je uklonjen GPS uređaj. Naime Apelaciono vijeće je uvidom u sadržaj dokaza T-85 zaključilo da iz Izvještaja o provedenim PIR tajnog praćenja i tehničkog snimanja osoba i predmeta, a prema naredbi Tužilaštva broj: T 20 0 KTA 0007990 13 od 13. marta 2014. godine, odnosno naredbi Suda BiH broj S 1 2 K 014482 13 Krn od 12. marta 2014. godine,

proizilazi da je: „dana 6. aprila 2014. godine utvrđena lokacija na kojoj se nalazilo MPV u mjestu Jezerine bb gdje su pripadnici MUP-a RS osmatrajući navedeno vozilo u pogodnom momentu postavili i aktivirali GPS uređaj. Nakon potvrde od dana 8. aprila 2014. godine da će iste noći krenuti krijumčarenje opojne droge, ovlaštene radnici MUP-a RS Uprave kriminalističke policije, Specijalne jedinice policije i CJB Trebinje organizirali su opservaciju na terenu gdje je pokriveno cijelo područje na kojem se očekivalo krijumčarenje droge i izvršeno je GPS praćenje vozila.“ Dakle, iz provedenih dokaza Tužilaštva jasno proizilazi na osnovu koje naredbe Suda BiH je izvršeno postavljanje GPS uređaja, te kada i kako je postavljeno, dok je dokaz T-88 na koji se posve paušalno poziva branilac i ističe nezakonitost i neautentičnost istog, rezultat provedenih posebni istražnih radnji tajnog praćenja i tehničkog snimanja osoba i predmeta, koji zapravo podrazumjeva cd koji pokazuje mapu kretanja GPS uređaja koji je postavljen na vozilo tada osumnjičenog apelanta Perućice. Dakle, ništa neautentično, niti nezakonito nema u tom dokazu, budući da je isti uložen samostalno uz dopis iz kojeg proizilazi da se radi o CD-u sa podacima GPS uređaja u operativnoj akciji „šetač 2“, koji je postavljen na vozilo apelanta Perućice po navedenoj naredbi Suda BiH.

27. Istaknuto je da u obrazloženju pobijane presude, tačnije od tač 156 do 177 prvostepeni sud analizira i cijeni izvedene dokaze u kontekstu događaja koji se odvijaju 21/22. januara 2014. godine, te načina dogovora apelanta Perućice i O.S. oko prebacivanja droge iz Crne Gore u BiH, te prebacivanje iste na područje Bileće. U tom smislu, prvostepeni sud je ispravno ocijenio sadržaj presretnutih razgovora između optuženih lica, tajnog nadzora praćenja na taj dan 21/22. januar 2014. godine, saslušane svjedoke, R.M. i G.M, izjavu svjedoka P.V., inspektora MUP-a RS, apelanta Dunđera te izvršeno DNK vještačenje, i na osnovu svih izvedenih dokaza, upravo izvodi zaključak sa kojim se u cjelosti slaže i Apelaciono vijeće, da je upravo apelant Perućica koristio vozilo Mitsubishi, sa kojim je otišao po opojnu drogu na područje Crne Gore; istu potom prevezao na područje Bileće preko neobilježenog graničnog prelaza, te da je navedeno prebacivanje opojne droge obavljeno uz pomoć njemu poznatih pripadnika grupe, a zasigurno apelanta Dunđera čija je uloga, kako to iz njegove izjave proizilazi, bila da izviđa teren o eventualnoj prisutnosti policije.
28. Odlučujući o krivično pravnoj sankciji u odnosu na apelante Perućicu i Kuljića, Apelaciono vijeće je istaklo da je propisana kazna za krivično djelo iz člana 250. stav 3. KZ BiH najmanje deset godina zatvora ili dugotrajnog zatvora. Okolnost da su apelanti Perućica i Kuljić ranije osuđivani, te da su u toku vođenja krivičnog postupka bili nedostupni organima gonjenja, Apelaciono vijeće je dovelo u vezu sa činjenicom da je predmet prometa pri izvršenju ovog krivičnog djela bilo narkotičko sredstvo sa visokim stepenom štetnosti i opasnosti po ljudsko zdravlje, količinu tog opojnog sredstva, te izražen stepen društvene opasnosti zbog konstantnog i učestalog vršenja ove

vrste krivičnih djela na području BiH. U skladu sa tim, Apelaciono vijeće je izreklo apelantu Perućici kaznu zatvora u trajanju od 12 godina, a apelantu Kuljiću kaznu zatvora u trajanju od 11 godina. U odnosu na druge optužene, Apelaciono vijeće je utvrdilo da je stepen krivice manje izraženiji, cijeneći da su isti oglašeni krivim kao pripadnici grupe za organizirani kriminal koja se bavila trgovinom i distribuiranjem narkotičkih sredstava, zbog čega je bilo potrebno preinačiti odluku prvostepenog suda i odnosu na kazne zatvora koje su im izrečene.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

29. Apelanti smatraju da su im osporenim odlukama povrijeđena prava iz člana II/3.e) i f) Ustava Bosne i Hercegovine i čl. 6. i 8. Evropske konvencije. Apelanti su ukazali da se izreka „osuđujuće presude“ u ovom predmetu isključivo zasniva na rezultatima nezakonito određenih posebnih istražnih radnji odnosno utvrđenim nezakonitostima u sprovođenju istih, vještačenjima predmeta koji su oduzeti suprotno odredbama člana 71. ZKPBiH, čime su dovedene u pitanje garancije pretpostavke nevinosti i princip *in dubio pro reo* i da su sudovi propustili obrazložiti svoje odluke na način koji ne ostavlja utisak proizvoljnosti, odnosno da postupak u cjelini nije bio pravičan. Dalje, apelanti su istakli da njihova žalba na prvostepenu presudu nije stvarno i suštinski preispitivana u skladu sa odredbama člana 306. stav 2. ZKPBiH i člana 2. Protokola 7. uz Evropsku konvenciju. U tom kontekstu, apelanti ističu da su naredbe Suda BiH za sprovođenje posebnih istražnih „manjkave“ u smislu obrazloženja osnova sumnje protiv osumnjičenih zbog kojih se posebne istražne radnje sprovode, tako da su iste donesene protivno odredbi člana 118. stav 1. ZKP u vezi sa članom 116. ZKP. Također, apelanti smatraju da naredbe od 4. i 30. decembra 2013. godine, 14. i 29. januara te 6 i 14. februara 2014. godine ne sadrže posebno obrazloženje u pogledu nemogućnosti pribavljanja dokaza na drugi način. Apelanti su ukazali i na odluku Evropskog suda u predmetu „*Dragojević protiv Hrvatske*“. Dalje, apelanti vrše svoju analizu sačinjenih naredbi te svoje zaključke šta iz kojih od njih proizilazi. Također, u apelaciji se ukazuje na nepravilnosti vezane za naredbe donesene nakon perioda u kojem su apelanti poduzeli radnje za koje su oglašeni krivim. Apelanti ističu da Sud BiH ni u jednoj naredbi ne obrazlaže na koji način je utvrđeno ko je od njih korisnik kojeg broja telefona. Imajući u vidu da je članom 116. ZKP izričito propisano da se posebne istražne radnje određuju prema osobama, i to osumnjičenim osobama, a ne prema brojevima telefona, to su iste nezakonite, kao i kasnije Naredbe kojima se taj broj telefona kasnije pripisuje konkretnim osobama. Osim toga, apelanti ističu da ni oni ni ostali optuženi kao ni lica prema kojima su bile određene posebne istražne radnje, a koja nisu u konačnici ni optužena i koja su bili svjedoci, nikada nisu obaviještena da je prema njima bila obavljanja posebna istražna radnja,

u smislu člana 119. stav 3. ZKP BiH. Apelanti ističu da je sud prihvatio dokaz T-90, koji predstavlja navodnu analizu dokaza koje je sproveo MUP RS, ali upravo ova analiza je pokazala da su brojni telefonski brojevi praćeni i prije izdavanja sudskih naredbi za iste, na način koji je predstavljen i prvostepenom vijeću u završnim riječima, koje pobijana presuda i ne pominje i ne daje nikakve razloge u obrazloženju o prihvatanju ili ne prihvatanju istih i njihovoj ocjeni u smislu člana 290. stav 7. ZKP BiH. U odnosu na dokaz T-88, apelanti ističu prigovor nezakonitosti i neautentičnosti o kojem se sud nije izjašnjavao, obzirom da nema izvještaja o tome kada je, kako postavljen i kada i kako uklonjen GPS uređaj. Apelanti osporavaju i proizvoljne zaključke iz preostalih tačaka obrazloženja, koji se baziraju na posebnim istražnim radnjama, tumačenjem sms poruka i brojeva telefona, a koji su nadzirani i prije naredbi suda, odnosno za neke od brojeva, sudske naredbe nisu ni izdavane. Nadalje, apelanti posebno prigovaraju izvršenom otvaranju i pregledu privremeno oduzetih predmeta koji su oduzeti od optuženih i drugih lica, najčešće njihovih srodnika, poznanika, jer optuženi, njihovi branioci, ali ni druga lica nikada nisu pozvani na otvaranje, što je suprotno odredbi člana 71. ZKP BiH, odnosno da u tim predmetima sudovi nisu otklonili razumnu sumnju u pogledu identiteta oduzetih predmeta. Ističu da iz Zapisnika o otvaranju i pregledu privremeno oduzetih predmeta broj: T20 0 KTO 000 7990 14 od 4. jula 2014. godine proizilazi da se potvrde o oduzimanju predmeta nisu svojeručno nikada nisu potpisali apelanti Perućica i Kuljić jer nikada od njih nisu oduzeti bilo kakvi predmeti. Dalje, apelanti prigovaraju zakonitosti dokaza, odnosno tragova pronađenih u vozilu Mitsubishi, koje vozilo je pronađeno i oduzeto prilikom pretresa Blagoja Bajčetića, u smislu člana 71. ZKP RS, jer je tužilac tek na glavnom pretresu prilikom ulaganja materijalnih dokaza navedene predmete uložio i pokazao, a koji, po ocjeni apelanata, po sadržaju i opisu ne odgovaraju predmetima navedenim u potvrdi o privremenom oduzimanju predmeta i izvještaju MUP-a RS od 11. juna 2014. godine, te da se u konkretnom slučaju radi o sivim rukavicama, a ne smeđim kako je u navedenoj dokumentaciji policije navedeno. U tom kontekstu, apelanti smatraju da je nezakonit dokaz Nalaz i mišljenje FUP – a Centar za forenziku – dokaz T-46, te iskaz vještaka MUK – Martinović Maje o biološkom vještačenju tragova. Također apelanti ukazuju da zaključku suda o prebacivanju droge iz Crne Gore i korištenju vozila „Mitshubishi“ od apelanta Perućice, ne odgovara provedenim dokazima i predstavljaju čistu proizvoljnost u ocjeni dokaza i suprotnost zaključcima prvostepenog Suda, te s tim u vezi apelanti vrše svoju analizu provedenih dokaza. U tom kontekstu, navode da nema nikakvog obrazloženja niti u jednoj presudi o dokazu odbrane koji je proveden saslušanjem svjedoka S.O. Ističu da Sud BiH nije naveo da je apelant Dunđer na prijedlog odbrane saslušan na glavnom pretresu u svojstvu svjedoka, a sve u cilju pojašnjenja datog iskaza u prethodnom

postupku, te da su oba njegova iskaza analizirana i u završnoj riječi njegovog branioca, što sud uopšte ne pominje.

b) Odgovor na apelaciju

30. Sud BiH je istakao da su svi prigovori iz apelacije isticani tokom cjelokupnog postupka te su razmatrani i cijenjeni od strane oba sudska vijeća, a o njihovoj nesnovanosti su dati valjani razlozi u obrazloženju osporavane odluke broj S1 2 K 017854 15 Kž 10 od 21. septembra 2016. godine. S obzirom na navedeno, u pogledu identičnih prigovora, Ustavni sud je upućen na obrazloženje presude (tač. 20 do 53). Istaknuto je da je iz navedene presude vidljivo na osnovu čega je vijeće temeljilo svoje odluke kako u pogledu prigovora o navodnim manjkavostima naredbi za provođenje posebnih istražnih radnji, utvrđivanja identiteta korisnika telefona koji su bili predmet praćenja, tako i u pogledu drugih prigovora a koji se prvenstveno odnose na osporavanje autentičnosti privremeno oduzetih predmeta, te na temelju kojih dokaza je utvrđena krivica optuženih za krivično djelo za koje ih se teretilo. Stoga, prigovori apelanata istaknuti u predmetnoj apelaciji koji po njima predstavljaju povredu prava na pravično suđenje, a koji se tiču navodnih povreda odredbi članova 71., 116. i 118. ZKP BiH, po ocijeni Suda BiH su neosnovani obzirom da se kroz istaknute navode iz apelacije na posredan način nastoji dovesti u pitanje utvrđeno činjenično stanje, treba imati u vidu da je sud brižljivo i savjesno cijenio svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim izvedenim dokazim, vodeći pri tome računa o načelu zakonitosti dokaza, ali i načelu slobodne ocjene dokaza u okviru opštih pravila ljudskog mišljenja i iskustva.

V. Relevantni propisi

31. **Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine** („Službeni glasnik BiH“ br. 3/03,32/03, 6/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13) u relevantnom dijelu glasi:

Član 68. stav (1)

Popis privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije

(1) Nakon privremenog oduzimanja predmeta i dokumentacije, u zapisniku će se popisati privremeno oduzeti predmeti i dokumentacija, i o tome izdati potvrda.

Član 70.

Čuvanje privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije

Privremeno oduzeti predmeti i dokumentacija pohranjuju se u Sudu ili Sud na drugi način osigurava njihovo čuvanje.

Član 71. st. (1) i (2)

Otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije

(1) Otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije vrši Tužitelj.

(2) O otvaranju privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije Tužitelj je dužan obavijestiti osobu ili preduzeće od koje su predmeti oduzeti, sudiju za prethodni postupak i branitelja.

Član 116. stav (1) i stav (2) tačka a) i stav 3.

Vrste posebnih istražnih radnji i uvjeti za njihovu primjenu

(1) Protiv osobe za koju postoje osnovi sumnje da je sama ili s drugim osobama učestvovala ili učestvuje u učinjenju krivičnog djela iz člana 117. ovog zakona mogu se odrediti posebne istražne radnje, ako se na drugi način ne mogu pribaviti dokazi ili bi njihovo pribavljanje bilo povezano s nesrazmjernim teškoćama.

(2) Istražne radnje iz stava 1. ovog člana su:

a) nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija,

(3) Istražne radnje iz stava 2. tačke a. ovog člana mogu se odrediti i prema osobi za koju postoje osnovi sumnje da učinitelju, odnosno od učinitelja krivičnog djela iz člana 117. ovog zakona prenosi informacije u vezi s krivičnim djelom, odnosno da učinitelj koristi njeno sredstvo telekomunikacije.

Član 118. stav (1)

Nadležnost za određivanje i trajanje istražnih radnji

(1) Istražne radnje iz člana 116. stava 2. ovog zakona određuje naredbom sudija za prethodni postupak, na obrazloženi prijedlog Tužitelja koji sadrži: podatke o osobi protiv koje se radnja preduzima, osnovne sumnje iz člana 116. stava 1. ili 3. ovog zakona, razloge za njeno preduzimanje i ostale bitne okolnosti koje zahtijevaju preduzimanje radnji, navođenje radnje koja se zahtijeva i način njenog izvođenja, obim i trajanje radnje. Naredba sadrži iste podatke kao i prijedlog Tužitelja, kao i utvrđivanje trajanja naređene radnje.

Član 119. stav (3)

Materijal dobijen preduzimanjem radnji i obavještanje o poduzetim radnjama

(3) Sudija za prethodni postupak će, bez odlaganja, a nakon preduzimanja radnji iz člana 116. ovog zakona, obavijestiti osobu protiv koje je radnja bila poduzeta.

Osoba protiv koje je mjera bila poduzeta može od Suda zatražiti ispitivanje zakonitosti naredbe i načina na koji je provedena mjera.

VI. Dopustivost

32. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.
33. U skladu sa članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku kojeg je koristio.
34. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je presuda Suda BiH od 21. septembra 2016. godine, protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, osporenu presudu apelanti su primio 17. februara 2017. godine, a apelacija je podnesena 8. marta 2017. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uslove iz člana 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.
35. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uslove u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

36. Apelanti pobijaju navedene presude, tvrdeći da su tim presudama povrijeđena njihova prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije kao i pravo na žalbu u krivičnim stvarima iz člana 2. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju.

Pravo na pravično suđenje

37. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

38. Član 6. st. 1. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1) Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]

39. Ustavni sud zapaža da se predmetni postupak odnosi na utvrđivanje osnovanosti krivične optužbe protiv apelanta, te, stoga, apelant u predmetnom postupku uživa garancije prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije.

40. Ustavni sud najprije primjećuje da su apelanti u apelaciji naveli da je povreda prava na pravičan postupak rezultat korištenja nezakonitih dokaza, pogrešne primjene propisa (procesnih) te slijedom toga proizvoljno utvrđenog činjeničnog stanja a rezultat toga i prava na obrazloženu odluku te prava *in dubio pro reo*. Kako je apelanti prevashodno ukazuju na povredu procedure iz člana 71. ZKP BiH, Ustavni sud će najprije ispitati ove navode.

41. Ustavni sud podsjeća da je u svojoj dosadašnjoj praksi slijedio stav Evropskog suda prema kojem njegov zadatak nije da preispituje pogrešno utvrđeno činjenično stanje ili pogrešnu primjenu prava ukoliko i sve dok to ne dovede u pitanje prava i slobode koje su zaštićene Ustavom Bosne i Hercegovine i Evropskom konvencijom. Osim toga, Ustavni sud napominje da član 6. Evropske konvencije garantuje pravo na pravično suđenje ali ne postavlja bilo kakva pravila o prihvatljivosti dokaza. To je prevashodno pitanje koje se reguliše domaćim zakonodavstvom (vidi, Evropski sud, *Schenk protiv Švajcarske*, 12. jul 1988. godine, st. 45-46., Serija A broj 140. i *Teixeira de Castro protiv Portugala*, 9.jun 1998. godine, stav 34, Izvještaji 1998-IV). Zbog toga, kao stvar principa, Evropski sud smatra da njegova uloga nije da utvrđuje da li određena vrsta dokaza – na primjer dokazi koji su pribavljeni nezakonito u smislu domaćeg prava, mogu biti prihvatljivi ili, upravo, da li je aplikant kriv ili ne. U tom smislu, pitanje na koje se mora odgovoriti je da li je postupak kao cjelina, uključujući i način na koji su dokazi pribavljeni, bio pravičan. Ovo uključuje ispitivanje „nezakonitosti“ u pitanju, i, tamo gdje je u pitanju povreda drugih prava iz konvencije, priroda utvrđene povrede (vidi, Evropski sud, *Bykov protiv Rusije* [GC], aplikacija broj 4378/02, stav 89, 10. mart 2009. godine i *Lee Davies protiv Belgije*, aplikacija broj 18704/05, stav 41, 28. juli 2009. godine).

42. Pri ocjeni da li je postupak kao cjelina bio pravičan, također se mora imati u vidu da li su poštovana prava odbrane. Mora se ispitati da li je aplikantu bila data mogućnost da osporava zakonitost dokaza i da se protivi njegovom korištenju (vidi, Evropski sud, *Szilagyi protiv Rumunije* (dec.), aplikacija

broj 30164/04, 17. decembar 2013. godine). Pored toga, mora se uzeti u obzir kvalitet dokaza, uključujući da li okolnosti u kojim je pribavljen ukazuju na sumnju o njegovoj pouzdanosti ili tačnosti (vidi, pored ostalih, naprijed citiranu *Bykov*, stav 90. i *Lisica protiv Hrvatske*, aplikacija broj 20100/06, stav 49., 25. februar 2010. godine). Mada se problem pravičnosti neće neophodno pojaviti tamo gdje pribavljeni dokaz nije podržan drugim materijalima, treba imati u vidu da kada je dokaz veoma jak i nema rizika da je nepouzdan, analogno tome potreba za dokazima koji ga podržavaju je slabija (vidi Evropski sud, naprijed citirane, *Lee Davies*, stav 42. i *Bykov*, stav 90.).

43. U pogledu navoda apelanata da su naredbe Suda BiH o sprovođenju posebnih istražnih radnji nezakonite, jer nisu donesene u skladu sa članom 118. stav 1. ZKP BiH u vezi sa članom 116. ZKP BiH, Ustavni sud zapaža da su redovni sudovi istaknute tvrdnje apelanata ispitali na način da su izvršili uvid u osporene naredbe, koje su zatim doveli u vezu sa relevantnim odredbama ZKP BiH i stavovima iz odluke Evropskog suda „*Dragojević protiv Hrvatske*“ te dali obrazloženje zašto su istaknuti prigovori neosnovani, a koje obrazloženje Ustavnom sudu ne ostavlja dojam proizvoljnosti. Naime, Ustavni sud zapaža da su oba vijeća Suda BiH (kako prvostepeno tako i Apelaciono) izvršili uvid u naredbe koje su apelanti osporavali te istakli da je tim naredbama naloženo provođenje posebnih istražnih radnji iz odredbe člana 116. stav 2. tačka a) ZKP BiH (nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija) prema osumnjičenim licima označenim u naredbi, te naznačenim periodom u kojem će se naredba sprovoditi, pritom su naznačeni osnovi sumnje da osumnjičeni vrše krivično djelo iz člana 250. KZBiH, u vezi sa krivičnim djelima iz člana 195. KZBiH, odnosno dokazni materijal na osnovu kojeg je sudija za prethodni postupak izveo takav zaključak, te kratko obrazloženje osnova sumnje o počinjenju predmetnog krivičnog djela. Kada je u pitanju navođenje razloga zbog kojih se na drugi način, osim primjenom posebnih istražnih radnji, ne mogu pribaviti dokazi o načinu organizovanja i vršenja ovog krivičnog djela, Sud BiH je utvrdio da osim zakonske terminologije, navedeno nije posebno obrazloženo. Međutim, Sud BiH je ukazao da iz uvida u naredbe izdate u periodu od 12. marta do 5. juna 2014. godine, proizilazi da u njima postoji osvt i određeno obrazloženje i u pogledu poteškoća u pribavljanju dokaza na drugi način, čime je i taj drugi segment upotpunjen. Prema stavu Suda BiH, odluka „*Dragojević protiv Hrvatske*“ nije primjenjiva na konkretan slučaj iz razloga što je, kako je navedeno, u predmetnim naredbama navedeno da se radi o organizovanoj grupi, koja se bavi trgovinom opojne droge marihuana koju nabavlja u Crnoj Gori i prenosi preko ilegalnih prelaza, a potom dio rastura po BiH, a dio isporučuje na područje Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Hrvatska), navodi kako apelanti Perućica i Kuljić zbog svoje bezbjednosti ne koriste redovne telefone i izbjegavaju kontakte ukoliko sa kupcima ne naprave sigurnu vezu (naredba od 14. januara 2014. godine), i sve druge specifične okolnosti datog predmeta i radnji izvršenja, sam izostanak posebnog obrazloženja

- u pogledu nemogućnost pribavljanja dokaza na drugi način ili sa nesrazmjernim poteškoćama, po ocjeni Suda BiH, ne čini odlučnim elementom da se predmetne naredbe oglase nezakonitim. Nadalje, Ustavni sud zapaža da je Sud BiH imao u vidu i okolnosti da se radi o specifičnom predmetu, sa velikim brojem saizvršilaca i dobro komunikacijski povezanih, a pri tome vrlo svjesnih da se radi o teškim krivičnim djelima, koji su u svojim kretanju, komunikacijama i sl. postupali vrlo oprezno (prilikom međusobnog komuniciranja koriste šifrovane riječi) koje okolnosti, u skladu sa članom 116. stav 1. ZKP BiH, govore zbog čega je provođenje posebnih istražnih radnji bilo sasvim opravdanim. Stoga je Sud BiH zaključio da su naredbe izdate u skladu sa zakonom, te da je upotreba takvih mjera u navedenom periodu bila nužna i proporcionalna datim okolnostima. Također, Ustavni sud zapaža da su redovni sudovi detaljno obrazložili zašto su neosnovani i navodi apelanata da nisu obavješteni u skladu sa članom 119. stav 3. ZKP BiH, o poduzetim posebnim istražnim radnjama te da ta okolnost ne implicira, samo po sebi, nezakonitost takvog dokaza, uzimajući u obzir i stav Evropskog suda iz predmeta *Klass protiv Njemačke* (1978).
44. Nadalje, u pogledu navoda apelanata da otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta nije bilo u skladu sa članom 71 ZKP BiH, Ustavni sud zapaža da su redovni sudovi ispitali identične tvrdnje svih optuženih, uključujući apelante. Ustavni sud zapaža da je Sud BiH u prvostepenoj presudi naveo slijed radnji nakon izvršenog pretresanja u odnosu na optužene (koji su proglašeni krivima, između kojih su i apelanti). Sud BiH je ukazao na zapisnike o pretresanju i potvrde o oduzimanju predmeta koje su potpisane od strane osoba od kojih su ti predmeti oduzeti a u kojim su taksativno numerisani i tačno individualizirani predmeti koji su privremeno oduzeti od tada osumnjičenih i drugih lica, što su oni lično potvrdili svojeručnim potpisima. Zatim, sačinjen je izvještaj o realizaciji naredbi Suda BiH o privremenom oduzimanju predmeta, koji je dostavljen Sudu BiH, a nakon toga Tužilaštvu (od strane Suda BiH), sa pratećom dokumentacijom. Sud BiH je ukazao i na postojanje fotodokumentacije koja je pratila zapisnike o pretresanju, kao i nalaze vještaka iz kojih proizilazi da se predmeti koji su oduzeti, u pogledu ključnih karakteristika u cjelosti podudaraju sa predmetima koji su bili predmet vještačenja.
45. Također, Sud BiH je izvršio uvid u uložene Zapisnike o otvaranju i pregledu privremeno oduzetih predmeta (dokaz T-197), iz kojih je zaključio da je Tužilaštvo sprovelo obaveznu radnju otvaranja privremeno oduzetih predmeta i dokumentacije, u skladu sa članom 71. ZKP BiH. Sud BiH je naveo u prvostepenoj presudi da je „uvidom istražni dio spisa ustanovio da je Tužilaštvo svojim dopisom od 4. jula 2014. godine obavijestilo sudiju za prethodni postupak o provedenom otvaranju i pregledu privremeno oduzetih predmeta, uz naznaku da su putem telefona o navedenom obavijestili branioce osumnjičenih koji se nalaze u pritvoru, te osumnjičene koji se brane sa slobode“. Iako je drugostepeni sud smatrao da je ova tvrdnja neprihvatljiva, jer sud donosi zaključke samo na osnovu

dokaza provedenih na pretresu, Apelaciono vijeće je zaključilo da je zaključak o zakonitom otvaranju predmeta zasnovan na dokazu izvedenim na pretresu (T-197), te imajući u vidu prisustvo jednog od branilaca, Sud BiH je zaključio da je to dovoljan pokazatelj da su i ostali branioci obavješteni. Pored toga, Sud BiH je, odlučujući o žalbama, ukazao i na praksu Ustavnog suda u predmetu *AP-2079/13*, te je naveo, imajući u vidu sadržaj navedene odluke, da nije došlo do kršenja prava na koje su se optuženi pozivali.

46. Ustavni sud primjećuje da se generalno problematizira da sud nije u skladu sa zakonom izvršio otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta, odnosno da nije postupljeno u skladu sa članom 71. ZKP BiH jer su apelanti bili u pritvoru i morali su biti pozvani na ročište o otvaranju predmeta. Suprotno stavu apelanata Sud BiH je iznio stav o zakonitosti provedene radnje, ukazujući na okolnosti cjelokupnog slučaja, pozivajući se na zapisnik i činjenicu da je jedan od branilaca prisustvovao. Stoga Ustavni sud primjećuje da ovako sadržana jedna uopštena primjedba apelanata, bez dalje konkretizacije, kojoj je suprotstavljen obrazložen stav Suda BiH ni na koji način upućuje na povredu pravičnosti suđenja .
47. Ustavni sud primjećuje da su apelanti naveli da je sporno što nikada nisu pozvani na ročište za otvaranje i pregled oduzetih predmeta, bez daljnjih upućivanja koje su posljedice toga. Naime, kako je Evropski sud naveo, a koju praksu slijedi i Ustavni sud, čak i korištenje nezakonitog dokaza ne utiče samo po sebi *a priori* na (ne)pravičnost suđenja. Za ocjenu pravičnosti suđenja bitno je da je dokaz (nezakonit) o kojemu je riječ bio relevantan i važan, jedini direktni dokaz. Evropski sud je takođe jasno naveo da nije njegovo da utvrđuje da li bi i bez tog dokaza lice bilo osuđeno ili ne, odnosno kakav bi bio ishod postupka da „nezakonit“ dokaz nije korišten. Imajući u vidu navedeno, kao i navode apelacije, Ustavni sud primjećuje da iz obrazloženja prvostepene a zatim drugostepene presude proizilazi da je Sud BiH zaključak o odgovornosti apelanata zasnovao prevashodno na presretnutim telefonskim razgovorima. U obrazloženju prvostepene presude jasno se navodi na nekoliko mjesta komunikacije koje su vodili apelanti sa ostalim optuženim. Stoga, sama činjenica koju apelanti navode da nije „zakonito“ provedena radnja pregleda i otvaranja iz člana 71. ZKP BiH, bez konkretizacije na koji način je to uticalo na pravičnost cjelokupnog postupka u odnosu na apelante, odnosno koji su konkretno sporni „nezakoniti dokazi“ proizvod ove „nezakonite radnje“, sama po sebi nije dovoljna da se zaključi da je došlo do povrede prava na pravično suđenje apellantu.
48. Nadalje, Ustavni sud smatra neosnovanim i prigovore apelanata kojim se osporavaju zaključci u pogledu različite identifikacije (boja) oduzetih rukavica. Naime, iz obrazloženja presude proizilazi da je Sud BiH neposrednim uvidom u osporene dokaze ustanovio da se radi o sivim rukavicama (a ne smeđim), kombinacije platno guma, ali sa izraženim tragovima nečistoće od tragova zemlje ili hrđe. Dakle, kako je i Apelaciono vijeće, zaključilo činjenica da su prilikom izuzimanja rukavica,

službena lica iste opisali kao smeđe, a da se zapravo nakon njihovog vještačenja i skidanja tragova i prljavštine sa istih utvrdilo da se radilo o sivim rukavicama, ne dovode u pitanje i u sumnju zakonitost pretresa i oduzimanja istih, a posebice biološko vještačenje provedeno nad istim, odnosno nalaz i mišljenje FUP-a Centar za forenziku (dokaz T-46), te iskaz vještaka Martinović-Muk Maje o biološkom vještačenju tragova.

49. Osim toga, Ustavni sud ne smatra arbitrarnim ni obrazloženje Suda BiH u pogledu načina identifikacije apelanta prema brojevima telefona, jer je Sud BiH prihvatio dokaz T-90, a koji predstavlja analizu dokaza koje je sproveo MUP RS. Naime, Apelaciono vijeće je istaklo da iz sadržaja pobijane presude, proizilazi da je prvostepeni sud ispravno cijenio dokaze iz kojih proizilazi na koji način su unutar organizirane grupe optuženi telefonski komunicirali, te dogovarali prometovanje opojne droge. Naime, ukazano je da je dokaz T-81 koji je prvostepeni sud prihvatio i cijenio u dijelu gdje se nalaze rezultati (transkripti) izvođenja posebnih istražnih radnji, proizilazi iz telefonskih komunikacija preciziranih u tom dijelu presude (tačka 44.). Sadržaj telefonske komunikacije je cijenjen i doveden u vezu sa drugim izvedenim dokazima, te iskazima saslušanih svjedoka, a posebno dokaza T- 90 i T 90- A koji se odnose na Izvještaj o izvršenoj operativno kriminalističkoj analizi ostvarenih komunikacija, iz čijeg sadržaja zapravo proizilazi analiza kretanja mobilnih pretplatničkih brojeva po baznim stanicama, sa uporednom analizom mjesta i vremena kontrole tada osumnjičenih lica. Na osnovu provedene analize utvrđeno je da se podaci o kretanju mobilnih telefona djelomično poklapaju sa podacima o kretanju vozila i lica, te da se može izvesti zaključak da su navedene brojeve koji su bili predmet posebnih istražnih radnji koristila tada osumnjičena lica. Dakle, na osnovu izvedenih dokaza, cijenjenih i obrazloženih u pobijanoj presudu, redovni sudovi su zaključili da su neosnovani prigovori apelanata kojim se dovode u pitanje analiza telefonskih komunikacija, te činjenice da su se upravo konkretni optuženi zaista i koristili navedenim brojevima koji su praćeni.

50. Apelanti u apelaciji ističu da je korištenje nezakonitih dokaza na kojima je zasnovana odluka imalo za posljedicu povredu prava na pravično suđenje. S tim u vezi, Ustavni sud najprije ukazuje da je u izreci same presude, kao i u njenom obrazloženju, navedeno u opisu radnji koje se apelantima i ostalim stavljaju na teret, a iz kojih proizilazi biće krivičnog djela za koje je utvrđenja krivična odgovornost optuženih, da je opojna droga na opisan način nabavljena iz Crne Gore, preuzeta, prebačena u Bosnu i Hercegovinu, prevezena u Čapljinu, radi dalje prodaje kupcima na području Ljubuškog i radi dalje prodaje kupcima u Hrvatskoj, te je dalje prebačena u Ljubuški, a nakon toga je dogovorena isporuka droge u Zagreb, gdje je dalji promet spriječen od strane hrvatske policije. Također, iz izreke i obrazloženja presude jasno je da je ova opojna droga, u čijem prometu je učestvovao apelant zaplijenjena u Hrvatskoj od strane policije. Ustavni sud primjećuje da je Sud

BiH naveo u obrazloženju da zaključak - tačnije u obrazloženju (tač. 156 pa do 177) prvostepeni sud analizira i cijeni izvedene dokaze u kontekstu događaja koji se odvijaju 21/22. januara 2014. godine, te načina dogovora apelanta Perućice i O.S. oko prebacivanja droge iz Crne Gore u BiH, te prebacivanje iste na područje Bileće. U tom smislu, prvostepeni sud je cijenio sadržaj presretnutih razgovora između optuženih lica, tajnog nadzora praćenja na taj dan 21/22. januar 2014. godine, saslušane svjedoke, R.M. i G.M, izjavu svjedoka P.V., inspektora MUP-a RS, apelanta Dunđera te izvršeno DNK vještačenje, i na osnovu svih izvedenih dokaza, izvodi zaključak sa kojim se u cjelosti slažilo i Apelaciono vijeće, da je upravo apelant Perućica koristio vozilo Mitsubishi, sa kojim je otišao po opojnu drogu na područje Crne Gore, te istu potom prevezao na područje Bileće preko neobilježenog graničnog prelaza, te da je navedeno prebacivanje opojne droge obavljeno uz pomoć njemu poznatih pripadnika grupe, a zasigurno apelanta Dunđera čija je uloga, kako to iz njegove izjave proizlazi, bila da izviđa teren o eventualnoj prisutnosti policije. S tim u vezi Ustavni sud zapaža da je Apelaciono vijeće obrazložilo i način stavljanja GPS uređaja na vozilo apelanta Perućice i, mada i Ustavni sud zapaža da se vremenski okvir naredbe kojom je naređeno postavljanje tog uređaja, ne slaže sa vremenom kada je apelant Perućica počinio krivično djelo za koje je oglašen krivim, ta okolnost ne utiče na odluku Suda BiH budući da su u obje presude detaljno opisani mnogobrojni dokazi na osnovu kojih je utvrđena krivnja apelanata Perućice te ostalih apelanata za počinjena krivična djela.

51. Stoga, Ustavni sud nalazi da, bez obzira na eventualne proceduralne nedostatke počinjene u predmetnom postupku, čak i ako su i postojali, apelanti nisu pružili dovoljno jasne i jake argumente koji dovode u pitanje pravičnost cjelokupnog postupka, odnosno da je eventualna nezakonitost uticala na konačan ishod presude u odnosu na apelante. Stoga, Ustavni sud smatra da osporenim odlukama nije povrijeđeno pravo apelanta na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije. Ustavni sud je imao u vidu odluke Ustavnog suda *AP-1529/15*, *AP-3364/10* i *AP-1529/15* na koju se apelanti pozivaju, ali kako je svaki predmet slučaj za sebe, te kako od okolnosti svakog konkretnog slučaja zavisi i odlučenje Ustavnog suda, Ustavni sud smatra da odluke na koje se apelanti pozivaju u ne mogu da utiču na drugačije odlučenje.

52. U pogledu ostalih navoda apelanata kojim su ukazali na proizvoljno utvrđeno činjenično stanje, povredu prava na obrazloženu sudsku odluku i presupciju nevinosti, Ustavni sud primjećuje da su isti navedeni paušalno bez bilo kakve konkretizacije. U konkretnom slučaju iz obrazloženja osporenih odluka, Ustavni sud ne zapaža proizvoljnost redovnih sudova u segmentu ocjene dokaza, odnosno utvrđenog činjeničnog stanja i primjene propisa, nije vidi nedostatak obrazloženja u osporenim odlukama, pa sve navode u tom pravcu Ustavni sud smatra neosnovanim. Osim navedenog, zaključak o krivici apelanata je posljedica provedenog postupka za koji je Ustavni sud,

kako je navedeno, zaključio da su poštovani svi standarde pravičnog suđenja. Stoga, Ustavni sud smatra da nije povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

Pravo na žalbu u krivičnim stvarima

53. Ustavni sud uočava da apelanti smatraju da im je povrijeđeno i pravo na žalbu u krivičnim stvarima iz člana 2. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju, koji u relevantnom dijelu glasi: „Svako ko je odlukom suda osuđen za krivično djelo ima pravo da njegovu osudu ili kaznu preispita viši sud“. Ustavni sud smatra da apelantima nije uskraćeno ovo pravo budući da su uložili žalbu na prvostepenu presudu, te da je Apelaciono vijeće ispitalo osporenu presudu u odnosu na sve bitne žalbene navode apelanata. Stoga, Ustavni sud zaključuje da nema povrede prava apelanata na žalbu u krivičnim stvarima iz člana 2. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju.

Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života

54. Imajući u vidu zaključke Ustavnog suda vezane za zakonitost donesenih naredbi o posebnim istražnim radnjama, a uzimajući u obzir okolnost da su apelanti navode o povredi prava iz člana II/3 f) i člana 8. Evropske konvencije samo paušalno naveli, uz pozivanje na odluku *Dragojević protiv Hrvatske*, Ustavni sud smatra da su i ovi navodi apelanata neosnovani.

VIII. Zaključak

55. Ustavni sud smatra da nije povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije kada apelanti nisu pružili dovoljno jasne i jake argumente kojim dovode u pitanje pravičnost cjelokupnog postupka, odnosno da je eventualna nezakonitost uticala na konačan ishod presude u odnosu na apelante, niti da je na bilo koji način za odlučenje relevantan „nezakonit dokaz“, te kada bez bilo kakve konkretizacije paušalno ukazuju na ostale povrede koje su uticale na pravičnost postupka, a što ne proizilazi iz osporenih presuda.
56. Ustavni sud zaključuje da ne postoji ni povreda prava na žalbu u krivičnim stvarima iz člana 2. Protokola broj 7 uz Evropsku konvenciju, imajući u vidu da su apelanti uložili žalbu Apelacionom vijeću, koju je to vijeće ispitalo u odnosu na žalbene navode.
57. Na osnovu člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.
58. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.